

Landbruksdirektoratet ved Eline Kvamme Hagen
forskning@landbruksdirektoratet.no

Vår dato: 08.10.19

Innspill til Forskningsmidlene for jordbruk og matindustri

Viser til korrespondanse på epost, med innvilget utsettelse på frist for innsending av innspill til i dag 8. oktober 2019.

Nordnorsk Landbruksråd ønsker å gi sine innspill til prioriteringene i landbruksforskninga på bakgrunn av momenter som ble oppsummert etter et FoU-seminar 7. og 8. oktober 2019, der store deler av landbruksnæringa i nord var representert.

Prioriterte satsingsområder må være:

Plantemateriale som er tilpasset arktiske forhold og kommende klimaendringer

Nord-Norge ligger innenfor den arktiske sone og jordbruk/matproduksjon drives her under helt spesielle forhold. Her er lysforhold, temperatur, klima og vekstsesong som man ikke finner andre steder. Produksjonen er basert på grovfôr, og økt matproduksjon forutsetter økte grovfôravlinger. De regionale forskningsmiljøene besitter en del spisskompetanse. Forskningsresultater i nord vil ha relevans for andre deler av landet, og vi mener derfor at det vil være kostnads- og personelleffektivt at forskninga i mye større skala foregår i nord.

Det trengs mer kunnskap om presisjonsgjødsling både når det gjelder kunstgjødsling og husdyrgjødsling. Det er ønskelig med teknologi og redskaper som jorda tåler, og gjør at man kan komme tidlig utpå på våren. Mer kunnskap om jordbiologi i arktiske strøk er nødvendig, vi trenger økt forståelse for hvordan livet i jorda fungerer for å optimalisere produksjonen.

Forbud mot dyrking av myr er utfordrende i og med at man ikke har oversikt over lokale og regionale forskjeller. Utredninger som er lagt frem er basert på et for grovmasket grunnmateriale til å beskrive lokale utfordringer. Misforholdet mellom eiendomsstruktur og driftsstruktur er en av de største hindringene for en rasjonell landbruksproduksjon i områder med et aktivt landbruksmiljø. Dette fører blant annet til en betydelig krysskjøring.

Forskning på dette må fortsette selv om man har innført et forbud. Det ser ut til at det ikke foreligger kunnskap på området, i og med at man i stor grad snakker om grøfting av myr. Langs kysten foregår det meste av drenering ved hjelp av profilering og omgraving. Vi ønsker derfor at det vektlegges forskning på klimaeffekter når det gjelder myr dyrking, og større grad av samarbeid mellom næring, rådgivning og forskning.

Drøvtyggere og klimagasser

I dagens klimaregnskap fokuseres det ensidig på drøvtyggenes utslipp av klimagasser. Drøvtyggere slipper ut klimagasser gjennom fordøying av plantematerialer. Studier har vist at beiting i alpine økosystemer kan føre til økt karbonbinding i jordsmonnet, slik at nettoeffekten beitedyr har på klimagassutslipp kan være mindre enn antatt. Se f.eks:

https://link.springer.com/article/10.1007/s10021-017-0158-4?wt_mc=Internal.Event.1.SEM.ArticleAuthorOnlineFirst

I andre studier er det funnet at dyretetthet er avgjørende for jordsmonnets evne til karbonlagring, og at for mange dyr på et begrenset område reduserer karbonbindingen. Se f.eks:

<https://link.springer.com/article/10.1007/s10021-014-9784-2#page-1>

Det er behov for forskning for å forstå disse prosessene bedre, slik at landbruket kan ivaretas sitt klimaansvar, og samtidig redusere risikoen for at det etableres tiltak som ikke har ønsket effekt. Det må bl.a. undersøkes om prosessene i jordsmonnet varierer geografisk, i ulike økosystemer, med ulike dyreslag og ulike dyretettheter.

Ny satsing på grønt

Markedet ønsker mer potet, bær og grønnsaker og ny teknologi og alternative markedskanaler åpner muligheten for større produksjon også i Nord-Norge. Grøntproduksjon gir mer intensiv arealutnyttelse og det passer godt i forhold til eiendomsstrukturen i landsdelen. Nordnorsk Landbruksråd, NIBIO og flere har tatt initiativ til ny satsing på grønt i nord og dette begynner å gi resultat. Behovet for forskning og kunnskap er stort. Viktigst i første omgang er klimatilpasset plantemateriale, både testing av gammelt sortsmateriale og utvikling av nytt.

Markedsutvikling og kostholdstrender

Særlig klima, men også andre faktorer påvirker kostholdet og markedet for landbruksprodukter. Dette kan få stor betydning for landbruksproduksjonen i Norge, særlig i nord hvor produksjonen i stor grad er husdyrbasert (rødt kjøtt og melk). Å forstå dynamikken i matmarkedet for på et tidlig tidspunkt å kunne tilpasse produksjonen, er en viktig kunnskapsutfordring. Det er også viktig for å vurdere om varer fra det arktiske landbruk har et fortrinn i markedet og bestemme hvor stort dette potensialet er.

Jordforskning

Avlingsutviklingen både i korn- og grasproduksjon er ikke positiv. Vi trenger mer kunnskap om hvordan forskjellige driftsmåter påvirker matjordas produksjonsevne. Særlig viktig er det å få mer kunnskap om hvordan livet i jorda påvirkes. Vi trenger også mer kunnskap om hvorfor det viser seg å være krevende å implementere kjent kunnskap om agronomi i landbruksnæringa.

Beiteteknologi

Økt bruk av utmarksbeitene til matproduksjon er et politisk satsingsområde. 138 mill. dekar eller 45 % av landarealet i Norge kan nyttes som beiteareal, i den betydning at vegetasjonen kan gi god tilvekst på dyra.

Bruk av utmarksbeiter kan være arbeidskrevende både med hensyn til tilsyn, sanking og det å holde beitedyrene i ønskete områder. Det siste er viktig av flere årsaker: styre beitedyrene til de beste beitearealene, holde beitedyra borte fra fareområder og hindre at de trekker ned til innmark og bebyggelse m.m.

Ny teknologi kan lette dette arbeidet og bidra til økt utnyttelse av utmarksbeitene. Det er behov for mer kunnskap om hvordan f.eks. droner, virtuelle gjerder og gps-klaver kan bidra til at beitenæringa på en effektiv måte kan øke produksjonen basert på utmarksressurser.

Med vennlig hilsen

Nordnorsk Landbruksråd
v/ Anders Johansen
91825843